

Notițe Seminar 3

October 19, 2019

Intro:

Dacă seminarul trecut am discutat de E și Var că pot fi aplicate pe o variabilă aleatoare și că furnizează un număr real, acum vom adăuga la cele două și H -ul.

Teoria informației

Fie un experiment aleator (de exemplu: aruncăm o monedă). Considerăm că avem următoarea variabilă aleatoare (de exemplu: 0 pentru tails, 1 pentru heads):

$$X : \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 0.0001 & 0.9999 \end{pmatrix}$$

În urma experimentului, dorim să observăm valoarea lui X .

Să presupunem că facem experimentul, iar în urma lui, observăm valoarea 0 pentru X .

V-am lăsat un moment ca să vă reveniți. Ați rămas surprinși când ați auzit că a ieșit 0, așa-i? De ce? Pentru că $P(X = 0)$ este foarte mică, iar $P(X = 1)$ este foarte mare.

Am putea defini surpriza ca fiind opusul/inversul probabilității. Hai să luăm $\frac{1}{p(x)}$, unde p este pmf-ul lui X . Dar hai să-i mai punem și un logaritm în baza 2 în față ca să îl putem măsura în **biți** (Aceasta este doar o intuiție. Pentru informații formale, dacă vă interesează, vedeți ex. 33/pag. 68):

$$\text{surpriza}(x) = \log_2 \frac{1}{p(x)}$$

unde $x \in \text{Val}(X)$.

Surpriza poate fi privită și ca variabilă aleatoare:

$$\text{Surpriza}(X) = \log_2 \frac{1}{p(X)}$$

unde X este o variabilă aleatoare.

În exemplul nostru, avem:

$$\text{Surpriza}(X) : \begin{pmatrix} \log_2 \frac{1}{0.0001} & \log_2 \frac{1}{0.9999} \\ 0.0001 & 0.9999 \end{pmatrix}$$

Hai deți să calculăm **surpriza medie**:

$$E[\text{Surpriza}(X)] = E[\log_2 \frac{1}{p(X)}] = \log_2 \frac{1}{0.0001} \cdot 0.0001 + \log_2 \frac{1}{0.9999} \cdot 0.9999 = 0.001473...$$

Atenție! De obicei, calculatorul științific nu are \log_2 , ci \ln și/sau \log_{10} . Așadar trebuie să amintiți următoarea formulă de schimbare a bazei logaritmului:

$$\log_2 x = \frac{\ln x}{\ln 2} = \frac{\log_{10} x}{\log_{10} 2}$$

Surpriza medie se va chema **entropie**.

5. Elementary Information Theory

28.

Definitions:

Let X and Y be discrete random variables.

- **Entropy:** $H(X) \stackrel{\text{def.}}{=} \sum_x p(x) \log_2 \frac{1}{p(x)} = -\sum_x p(x) \log_2 p(x) = E_p[-\log_2 p(X)].$

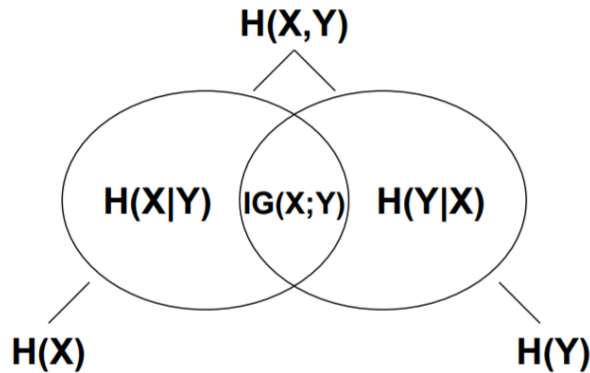
Convention: if $p(x) = 0$ then we shall consider $p(x) \log_2 p(x) = 0$.

- **Specific Conditional entropy:** $H(Y | X = x) \stackrel{\text{def.}}{=} -\sum_{y \in Y} p(y | x) \log_2 p(y | x).$
- **Average conditional entropy:**
 $H(Y | X) \stackrel{\text{def.}}{=} \sum_{x \in X} p(x) H(Y | X = x) \stackrel{\text{imed.}}{=} -\sum_{x \in X} \sum_{y \in Y} p(x, y) \log_2 p(y | x).$
- **Joint entropy:**
 $H(X, Y) \stackrel{\text{def.}}{=} -\sum_{x, y} p(x, y) \log_2 p(x, y) \stackrel{\text{dem.}}{=} H(X) + H(Y | X) \stackrel{\text{dem.}}{=} H(Y) + H(X | Y).$
- **Information gain (or: Mutual information):**

$$\begin{aligned} IG(X; Y) &\stackrel{\text{def.}}{=} H(X) - H(X | Y) \stackrel{\text{imed.}}{=} H(Y) - H(Y | X) \\ &\stackrel{\text{imed.}}{=} H(X, Y) - H(X | Y) - H(Y | X) = IG(Y; X). \end{aligned}$$

31.

The Relationship between Entropy, Conditional Entropy, Joint Entropy and Information Gain

(slide-uri preluat din <https://profs.info.uaic.ro/~ciortuz/SLIDES/foundations.pdf>)

Intuiții / Observații:

1. Interpretări intuitive pentru entropie ($H(X)$):

- (a) gradul mediu de
 - surpriză
 - incertitudine
- (b) cantitatea medie de informație
 - pe care o conține X
 - de care ai nevoie ca să-l afli pe X
 - **necesară** pentru a-l afla pe X

2. Entropia condițională specifică: $H(Y|X = x)$

3. Entropia condițională medie: $H(Y|X)$

- dacă în $H(X)$ și $H(Y|X = x)$, X și $Y|X = x$ sunt niște variabile aleatoare, în $H(Y|X)$, $Y|X$ nu este o variabilă aleatoare și de aceea, în definiția lui $H(Y|X)$, ideea este să se ajungă la variabile aleatoare de tipul $H(Y|X = x)$ (vezi definiția lui $H(Y|X)$)

4. Entropia corelată: $H(X, Y)$

- aici, ca și la $H(X)$ și $H(Y|X = x)$, (X, Y) este o variabilă aleatoare
- Se poate demonstra că $H(X, Y) = H(X) + H(Y|X)$, ceea ce, conform intuiției are loc:

Pentru a afla (X, Y) , să zicem că aflăm mai întâi pe X și apoi, după ce l-am aflat pe X , îl aflăm pe Y .

(cantitatea medie de informație necesară pentru a afla pe (X, Y))
= (cantitatea medie de informație necesară pentru a afla pe X)
+ (știindu-l deja pe X , cantitatea medie de informație necesară pentru a afla pe Y)

5. Câștigul de informație: $IG(X; Y) \stackrel{\text{def.}}{=} H(X) - H(X|Y)$

- se mai notează $IG(X|Y)$

Intuiție

- **context:** pe X nu-l știm, pe Y îl știm

- $IG(X; Y) =$ dacă îl știm pe Y , câtă informație câștigăm în procesul de aflare a lui $X =$ (cantitatea medie de informație necesară pentru a-l afla pe X) - (știindu-l deja pe Y , cantitatea medie de informație pentru a-l afla pe X) = $H(X) - H(X|Y)$

Este simetric: $IG(X; Y) = IG(Y; X)$.

6. Am avut de-a face cu două tipuri de informație:

- informație necesară (în cazul entropiei)
- informație câștigată (în cazul câștigului de informație)

Proprietăți esențiale:

1. $0 \leq H(X) \leq \log_2 |\text{Val}(X)|$

Pentru distribuția Bernoulli ($\text{Val}(X) = \{0,1\}$), avem: $0 \leq H(X) \leq \log_2 2 = 1$

Atenție: La exercițiile de la probabilități, știți că dacă la calcule vă dă o probabilitate mai mare decât 1 (sau negativă), atunci SIGUR ați greșit undeva. La fel și aici: dacă în calcule vă dă o entropie negativă sau mai mare decât poate ea să fie (de exemplu, mai mare decât 1 în cazul distribuției Bernoulli), atunci SIGUR ați greșit la calcule.

2. $IG(X; Y) \geq 0$

Atenție: Dacă, din calcule, obțineți un IG negativ, atunci SIGUR ați greșit undeva.

Am zis că facem PS. Am făcut probabilități. Urmează puțină, puțină: Statistică

Până acum probabilitățile v-au fost date în exerciții, iar când nu au fost date în totalitate ați presupus voi echiprobabilitate sau independență.

Să zicem că vă dau în mână o monedă. Cum faceți ca să aflați probabilitatea să cadă heads, pentru moneda aceasta?

Posibil răspuns:

- aruncăm moneda de mai multe ori
- reținem datele (adică ce a căzut la fiecare aruncare)
- asignăm probabilitățile

De exemplu: să zicem că ați aruncat moneda de 6 ori și ați obținut H, H, H, T, H, H. Care este probabilitatea să dea H (heads)? După cum intuiți:

$$P(H) = \frac{5}{6}$$

$$P(T) = \frac{1}{6}$$

Ceea ce ați făcut se cheamă **estimare**: ați estimat probabilitățile din **date**. Mai mult, ați făcut o **estimare în sensul verosimilității maxime** (*maximum likelihood estimation*, MLE). La un moment, într-un seminar vom intra în detaliile acestui MLE, însă până atunci vreau să vă obișnuiesc cu terminologia.

Privire de ansamblu: am conectat lumea reală (practică) la teoria probabilităților (care este formală) prin statistică.

Unde intervine statistica în ML? Mai țineți minte exemplul cu apartamentele de la primul seminar?

Exemplu: date despre apartamente. Vrem să prezicem dacă o casă este locuibilă.

număr m ²	număr camere	este locuibilă?
10	1	da
100	2	nu
...

Pentru un nou apartament, care este prețul?

număr m ²	număr camere	este locuibilă?
500	10	???

Dacă vreți, numele coloanelor (numar de m^2 etc.) sunt numele unor variabile aleatoare, iar rândurile sunt de fapt realizări ale experimentului aleator (= ce s-a observat în urma experimentului aleator = date).

Ne vom întoarce puțin la entropii. Haideți să mai luăm un exemplu: Să zicem că datele, în urma repetării unui experiment de mai multe ori, sunt: 0,0,0,1,1,0. Putem estima probabilitățile în sensul verosimilității maxime (MLE):

$$X : \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ \frac{4}{6} & \frac{2}{6} \end{pmatrix}$$

Haideți să calculăm entropia lui X .

$$H(X) = \frac{4}{6} \log_2 \frac{6}{4} + \frac{2}{6} \log_2 \frac{6}{2} = 0.9182$$

Pentru a sări acești pași intermediari atunci când dorim să calculăm entropii, oamenii s-au gândit să inventeze ideea de **entropie a unui set de date**. În cazul nostru:

$$H[\text{date}] = H[0, 0, 0, 1, 1, 0] \stackrel{\text{reecetând: } 0 \rightarrow -, 1 \rightarrow +}{=} H[-, -, -, +, +, -] = H[2+, 4-] \stackrel{\text{not.}}{=} H(X)$$

Așadar, dacă vi se cerea să calculați entropia setului de date 0,0,0,1,1,0, puteți scrie direct că este

$$H[2+, 4-] = \frac{2}{2+4} \log_2 \frac{2+4}{2} + \frac{4}{2+4} \log_2 \frac{2+4}{4} = 0.9182$$

În plus, mai observăm că $H[0+, 6-] = 0$ și $H[3+, 3-] = 1$.

Astfel, reiese o nouă interpretare pentru entropie (aplicată direct pe date): gradul mediu de impuritate/dezordine pentru un set de date.

Învățare automată supervizată de tip clasificare

Dacă vă amintiți exemplul cu apartamentele de la primul seminar:

Exemplu: date despre apartamente. Vrem să prezicem dacă o casă este locuibilă.

număr m ²	număr camere	este locuibilă?
10	1	da
100	2	nu
...

Pentru un nou apartament, care este prețul?

număr m ²	număr camere	este locuibilă?
500	10	???

mai știți că v-am zis că

- primele două **coloane/atribute** sunt **de intrare**
- ultima coloană/ultimul atribut este **de ieșire**
- rândurile se mai cheamă **observații/instanțe**
- dorim să dăm unui algoritm primul tabel ca să învețe/se antreneze, iar apoi, după ce a învățat/s-a antrenat, (acest **algoritm** se cheamă **de antrenare**, iar primul tabel reprezintă **datele de antrenare**)
- dăm unui al doilea algoritm al doilea tabel (care poate avea mai multe rânduri, nu doar unul ca în exemplu; de obicei, deși nu obligatoriu, vor fi rânduri nemaivăzute de algoritm la antrenare), iar algoritmul ne va furniza pentru fiecare rând din tabelul al doilea câte o valoare (etichetă) pentru coloana necunoscută (acest **algoritm** se cheamă **de testare**, iar al doilea tabel reprezintă **datele de testare**)
- spunem că algoritmul de antrenare furnizează un **model/parametrii unui model** (exemple: arbore, parametrii unei distribuții de probabilitate etc.)

Programatic, codul *high-level* ar suna astfel:

```
model = trainingAlgorithm(trainingData)
predictedLabels = testingAlgorithm(model, testingData)
```


Totuși, testingAlgorithm poate fi apelat și cu trainingData în loc de testingData și se pot compara etichetele corecte (cele din tabelul 1) cu cele furnizate de algoritm și se poate calcula o eroare:

$$\text{Eroarea la antrenare} = \frac{\text{numărul de rânduri etichetate greșit}}{\text{numărul de rânduri la antrenament}}$$

$$\text{Acuratețea la antrenare} = \frac{\text{numărul de rânduri etichetate corect}}{\text{numărul de rânduri la antrenament}}$$

Deci, Eroarea la antrenare = 1 - Acuratețea la antrenare.

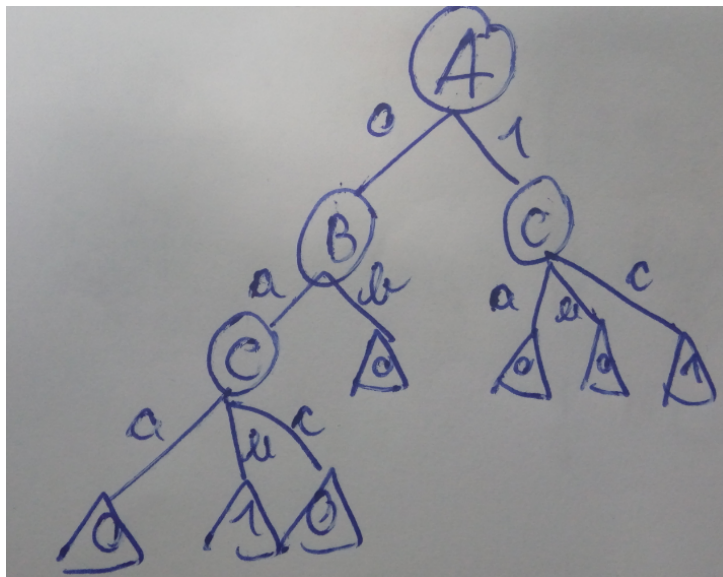
Un **set de date este inconsistent** dacă în setul de date există (măcar) două rânduri care, pe atributele de intrare sunt identice, însă la ieșire ele diferă.

Arbori de decizie

Arbore cu:

- noduri
 - interne/de test: nume de coloană/atribut/variabilă aleatoare de intrare
 - frunză/de decizie: valoare a coloanei de ieșire
- ramuri: valoare a nodului părinte

Care este algoritmul de testare pentru un arbore de decizie? Exemplu:

Pentru ($A = 0$, $B = a$, $C = b$) algoritmul va furniza 1.

Pentru ($A = 1$, $B = b$, $C = c$) algoritmul va furniza 1.

Algoritmul ID3

- construiește un arbore de decizie

- **bias-ul inductiv** (intuitiv = cum consideră algoritmul că ar trebui să prezicem coloana de ieșire) al algoritmului ID3: [dorim ca modelul să aibă structură ierarhică, să fie consistent cu datele dacă acestea sunt consistente, iar arborele ID3 trebuie să aibă un număr cât mai mic de niveluri/noduri (preluat din <https://profs.info.uaic.ro/~ciortuz/ML.ex-book/sumar.pdf>)

Atenție: Algoritmul ID3 nu găsește arborele optimal din punctul de vedere al numărului de noduri/niveluri, ci doar încearcă să-l găsească.

Pentru detalii vedeți ex. 2/pag. 263.

Apoi urmăriți cum se construiește arborele de la ex. 4/pag. 270 și citiți și observațiile următoare.

Observații de urmărit odată cu exercițiul 4:

1. Normal, când se alege un atribut de intrare pentru a fi așezat într-un nod, se calculează IG-uri și se alege atributul cu IG-ul maxim. În problema dată, nu se calculează IG-uri, ci entropii condiționale medii și se alege atributul cu entropia (cond. medie) minimă, ceea ce are sens. (Dacă ai citit până aici, vreau să intri pe site-ul seminarului. Pe prima pagină ai un link pentru feedback anonim. Intră acolo și scrie "Am citit". Vreau să-mi fac o idee cam câți citesc. Mersi.) De exemplu, pentru rădăcină, în loc să se calculeze

$$IG_{0/A} = H_0 - H_{0/A}$$

$$IG_{0/B} = H_0 - H_{0/B}$$

$$IG_{0/C} = H_0 - H_{0/C}$$

și să se aleagă atributul (A , B sau C) cu IG-ul maxim, se calculează doar

$$H_{0/A}$$

$$H_{0/B}$$

$$H_{0/C}$$

și se alege atributul (A , B sau C) după H -ul minim, pentru a scăpa de niște calcule. Acest lucru este posibil pentru că H_0 apare în toate cele 3 IG-uri...

2. Există următoarea notație:

$$IG_{\# \text{nod} / \text{atribut intrare}} = H_{\# \text{nod}} - H_{\# \text{nod} / \text{atribut intrare}}$$

care înseamnă

$$IG_{(Y|...);(\text{atribut intrare}|...)} = H_{Y|...} - H_{(Y|...)|(\text{atribut intrare}|...)}$$

De exemplu, în exercițiu, avem:

$$IG_{0/A} = H_0 - H_{0/A}$$

care înseamnă

$$IG_{Y;A} = H_Y - H_{Y|A}$$

și

$$IG_{1/A} = H_1 - H_{1/A}$$

care înseamnă

$$IG_{(Y|C=1);(A|C=1)} = H_{Y|C=1} - H_{(Y|C=1)|(A|C=1)}$$

3. Un atribut poate apărea de mai multe ori în arbore, DAR doar o singură dată pe un drum de la rădăcină la o frunză.

4. Condiții de oprire ID3

- nu mai există atribute pe care să le punem în nodurile de test (toate atributele se află pe drumul de la actualul nod la rădăcină)
- toate nodurile sunt pure (adică, de tipul $[2+,0-]$, $[0+,10-]$, $[3a,0b,0c]$ etc.)

Observație: Când rezolvați exerciții, urmăriți *Proprietățile numerice / calitative ale arborilor ID3* din Sumar (pagina 11 - <https://profs.info.uaic.ro/~ciortuz/ML.ex-book/sumar.pdf>).

Schemă de final

1. Teoria informației

(a) Entropie

- i. definiție
- ii. interpretări (informație necesară)
- iii. entropie condițională specifică
- iv. entropie condițională medie
- v. entropie corelată
- vi. $0 \leq H(X) \leq \log_2 |\text{Val}(X)|$

(b) Câștig de informație

- i. definiție
- ii. interpretări (informație câștigată)
- iii. $IG(X; Y) \geq 0$

2. Statistică

(a) date

(b) estimare

- i. estimare în sensul verosimilității maxime (MLE)

(c) entropia unui set de date

3. Învățare supervizată de tip clasificare

(a) arbori de decizie

- i. algoritmul ID3